

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Beszerezés és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal költ.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 9.

Angolok a pápánál.

Hétszáz angol zarándok állt tegnap a pápa előtt, Vanhan bibornok és Norfolk herceg vezetése mellett. Szónokjuk a herceg volt, ki valódi hitvallói bátorsággal ítélte el az olasz királyság politikai irányát, melyet a szentszékekkel szemben követ és elítélte azt a szabadkőmivesi mozgalmat, mely most a protestantizmus behurcolását próbálja meg Rómába.

Olyanfélé mozgalom ez, mint az osztrák »Los von Rom.« Semmi köze hozzá a hitbéli meggyőződésnek, sőt csakis a hite vesztett alakoknál talál meghallgatásra, de mégis jó arra, hogy avatatlank előtt nagyképpen lehessen hivatkozni reá.

Sajátságos jelenség, de világszerte ismétlődik országunkon, hogy a liberálisok és szabadkőmivesek összefognak a protestánsokkal. Lapjaikban ugyancsak reklámiroznak a felekezetek minden tényéhez, fanatikussá, mint nagy hazafiakat és elvű embereket szokták feltüntetni s ha valahol egy lábatlankodó pástornak a a tyukszemére talál lépni valaki, uni sono fujják a riadót és penna csörtetés közt követelik az elégtételt.

És az is sajátságos, hogy ugyanezen kompánia és ugyanezeknek lapjai folyton gyanusítják a katholicizmust. Hithű férfait lejárni igyekeznek s ugyanazért, a miért hazafi jelszó jár egy protestáns

gondnoknak, ki nem egy esetben pedig a felekezetnélküli állam tisztviselője, ama lapoktól bigott, ultramontán, sötét stb. czimek zúdulnak egy-egy független katholicus férfira.

Én azt hiszem, könnyen megérthető ez az eljárás.

Ugyanis csak a katholicus vallás igazi áttörhetlen gát emez érdekcsoportok titkos czéljaival szemben, míg az alapelvéből, a presbiteriális, szabad választási rendszerből kivetkőztetett protestantizmus békén megalkuszik velük, még akkor is, mint utóbb nálunk történt, ha nyíltan reájuk nézve káros, vallási szempontból bűnös irányzatról van is szó, p. o. a felekezetnélküliségről.

Valóban mindjobban úgy látszik, hogy a protestáns egyházakat nem annyira a protestáns szellem, mint inkább egyes politikai irányok töltik meg, liberális jóakaróik fojtogató gyámsága mellett.

A gyámság pedig, másik részről okvellenül gyámoltalanságot tételez fel.

A gyámkodásnak pedig igen eklatáns példája nálunk a liberális sajtó részrehajlósága és protekciója, Ausztriában a liberális »Los von Rom« mozgalma, Olaszországban a szabadkőmivesek protestáns misszió-telepe.

Anglia a legtürelmetlenebb protestáns államok egyike, miről sokat beszélhetnének most is a szegény irek. És ebből az államból jött most egy igen tekintélyes csapat, mind számra nézve, mind a résztvevők rangja folytán igen nagy jelentőségű zarándoklat.

A pápa kegyesen fogadta őket, hiszen olyan helyen mernek ezek katholicusok lenni, a hol óriási többségben vannak a protestánsok s könnyű elképzelni, milyen türelemben részesülnek.

Angliában különben erős válság előtt áll a protestáns felekezet. A tanultabb elemek kezdik emancipálni magukat a beléjük nevelt elfogultságból s megtisztult szemmel kezdenek figyelni, mint a ritka mély látású Cobbet Vilmos.

Az ilyen szabad, nyílt tekintet mellett aztán más színben kezdenek feltűnni a dolgok, illetve valódi színben s így nincs mit csodálni a folyton szélesebb mederben folyó visszatérési mozgalmon.

Hisszük, hogy erőt, lelkesedést visz haza a zarándok csapat ama városból, melynek földjén a kolosszeum, földje alatt katakombák, levegőjében a martYROK emléke van.

Legyen e zarándoklat hatása döntő abban a mozgalomban, mely Angliában oly sok szép reményre jogosítván indult meg és halad — hisszük, feltartóztatlanul, protekció és — gyámkodás nélkül.

P-y.

A magyar kormány és Baernreuther formulája.

Bécsből jelentik: Azoknak az érintkezéseknek a során, amelyek itteni irányadó tényezők és a magyar kabinet feje közt folytak, szóba került Baernreuther volt osztrák kereskedelmi miniszternek a közgazdasági kiegyezésre vonat-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Oroszlán-idomítás.

Angolból* ford.: Dr. Némethy Gyula.

Az állatseregletek hagyományaihoz képest az embernek fölénye az állatok felett pénzügyi spekulációvá lett a nagy macskafajok meghódításában és nevelésében. Oroszlánt, tigrist, leopárdot, pumát, jaguárt és egyéb nagy vad macskát választanak ki ilyen pályára, vadságuk és ravaszságuk híre miatt, s mert a látványosságokat néző közönség a minél nagyobb veszedelmet szomjuhozza. Így keletkezett egy életfoglalkozás, az »oroszlán-szelidítés«, nagyon rossz névvel — mert egyetlen nagy macska sem lesz szeliddé, amíg lehet, — életfoglalkozás, amely azonban sohasem lesz túltömött.

Először, ami az állatkiválasztást illeti. Egy pontban minden idomító megegyezik: hogy alkalmasabb a vadon elfogott állat a fogságban születettnél; aminek oka igen egyszerű. Az elfogott állat révbe jut hosszú utazás után, mely alatt csaknem folytonosan tengeri baj gyötörte, gondoskodás hiánya és elégtelen élelem. Gyöngye, nyomorult, testben, lélekben meg van törve. Ekkor félóra mulva kap egy kényelmes és terjedelmes ketreczet, friss szalmával, tiszta levegővel, jó táplálékot, s ami fő békéhez, nyug-

* The training of lions, tigers, and other great cats. By Samuel Hopkins Adams. The Strand Magazine, december 1900.

lomhoz jut. Az új jövevény tehát kész barátságos viszonyba lépni azon emberi lényvel, aki összekötöttségben látszik lenni az elsőrangú élelemmel és lakással. Ezért az új jövevény, legyen az oroszlán, tigris, leopárd, jaguár vagy puma, alkalmas hangulatban van a nevelésre.

Ellenben a fogságban született fenevad valóságos kényeztetett gyerek. Hozzá lévén szokva az emberhez kezdetől fogva, se nem fél tőle, se nem tiszteli. Következésképpen eltűri az idomító jelenlétét ketreczében tiltakozás nélkül, de próbálja meg valaki kényszeríteni akarata ellen bizonyos cselekményekre, a fenytetés első percében torkának ugrik. Akkor pedig csak a legkeményebb bánásmód fog birni vele, s még így is arra van kilátás, hogy az állat előadásra alkalmas legyen s egész életén át a legnagyobb mértékben megbízhatatlan.

Az az oroszlán vagy tigris kölyök, mely kedvezése volt valamely családnak még rosszabb s rendesen a következő levél kíséretében kerül vissza az állatseregletbe: »Kérem tessék Kityt visszavenni; megette a kutyánkat.« Az is megeshetik, hogy az ilyen kölyök a városi élet érdekességét növeli, mint az a kis nőstény oroszlán, amelyet egy csöndes philadelphiai család fogadott kebelébe néhány évvel ezelőtt. Egy éjjel kitört ketreczéből, megfutamította a háztulajdonost, leharapta egy rendőr ujját, a ki előbb vonta magára figyelmét, mintsem fölmászott egy alkalmas fára. Ez az egy éjjel aztán egészen elrontotta őt; egész életén át rosz maradt. Ritkán érdemes olyan macska szelidi-

tésével tölteni az időt, amely valamely magánháznál, mint családtag élt.

Egyáltalán nem kell azt gondolni, hogy minden rab-macska alkalmas idomításra. A személység minőség sokat nyom itt a latban. Ami az oroszlánra áll, áll a tigrisre is, a leopárdra, pumára, jaguárra, azonban ami egy oroszlánál járja, vagy egy tigris, jaguár, vagy puma, nem járja a másiknál. Azért a közönség, midőn azt gondolja, hogy az oroszlán bátor, nemes, a tigris pedig csalfa, s midőn a többi nagy macskáknak megállapított minőségeket tulajdonít, alap nélkül általánosít.

Az oroszlán félelmes állat otrombasága miatt, melyhez képest könnyen ejthet sebet rajtuk a nélkül, hogy akarná; a jaguár és leopárd cselekvésbeli rettenetes gyorsaságuk miatt; végül a tigris macacssága oly nagy, hogy abban, a mit tenni megkezdett, megállítani csaknem lehetetlen. De nem mondhatni, hogy egyik faj általában véve félelmebb, mint a másik. Az állat egyéniségével kell főleg számolni, s ezt kell tanulmányozni a jóra való idomításnak. Egyik állat mogorva, a másik ostoba, a harmadik hirtelen dühű, a negyedik kíváncsi az ötödik pedáns, kicsinyeskedő, mint valami vén leány, s addig el nem kezdi a mutatványt, míg valamennyi legkisebb körülmény olyanná nem lett mint ahogy ő gondolja. Az ilyen jellemző vonásokat kitanulmányozni életmunkája (life-worte) az idomításnak s bizony élete függ megfigyelésétől. Ott van pl. egy igen híres oroszlán, amely nem fél egyébtől, mint az idomító

kozó ismeretes nyilatkozata, illetőleg, függőben hagyási formulája is. Magyar részről, hirszerint, a *leghatározottabban ellene nyilatkoztak a Baernreuther álláspontjának* s általában minden oly kísérletnek és expediensnek, amely a kiegyezés által felölelt nagytosságu közgazdasági ügyekben a mostani félig-meddig rendezett állapotok helyett ismét a bizonytalansággal járó bajoknak tenné ki a monarchia mindkét államát. A magyar miniszterek bécsi időzése, úgy halljuk, összefüggésben áll a kereskedelmi szerződések szükség-szerű előzményével, az autonóm vámtarifára vonatkozó tárgyalásokkal is.

Német párbajmánia.

Egyre-másra megjelennek a lapokban szebb-nél-szebb cikkek a párbajszenvedély korlátozására, az élet pedig azonközben csupa olyan esetet mutat fel, a melyek ezt a középkori maradványt jelenleg is ugyancsak virágzó állapotban tüntetik fel. Ilyen érdekes és furcsa kis történet esett most meg Kölnben.

Egy ottani közbeesülésben levő családnak három fia jelentkezett tartalékos tisztnek való fölvetésre. Az illető ezred tisztjei megkérdezték a fiatal emberektől, vajjon tagjai-e katolikus diákegyesületnek és vajjon elvből visszautasítanák-e a párbajt? A fiatal emberek erre a kérdésre igen-nel feleltek. Arra a kérdésre, vajjon elismerik-e a párbajkényszert, nem-mel válaszoltak. A tisztaspiránsokat e válaszuk következtében elutasították. A fiatal emberek fölbevezést adtak be a katonai törvényszékhez, a mely megsemmisítette az előbbi döntést és újabb határozatot rendelt el, a mely azonban újra a jelöltek visszautasításával végződött. A centrum ezt az esetet szóvá akarja tenni a birodalmi gyűlésen.

Reméljük, hogy a centrum-párt erélyes fellépése folytán végre haladni fog a civilizáció terén a német — hadsereg is.

Egy borhamisító elítélése.

— A »Borászati Lapok«-ból. —

Elitelték az »Engel József és fia« pécsi bornagykereskedő czéget.

Kik voltak ennek a czégnek tagjai? Engel Mihály és ifj. Engel Adolf urak.

Milliomosok, akik orosz üetőkön és gummikerekü hintókon jártak; milliomosok, akik még a közel multban a miniszterektől kezdve végig az előkelőség egész lajtorjáján dicsekedtek a jóakaró támogatással, a figyelemmel, sőt a barátsággal.

Pedig a milliókat, a melyekkel ezt a befolyást biztosították Magyarországon, évtizedes visszaélésekkel szereztek, ezen visszaéléseknek, amelyeknek leple alatt, új milliók születtek.

Hogy ez a lepel eddig milyen erős volt, hogy mennyit takart, leginkább bizonyítja a boszniai hadjáratnak száz száma megbetegedett katonája, a kiknek betegségét, mint az sok ember véleménye szerint bebizonyítva volt, az »Engel József és fia« czég fukszinós vörös bora okozta.

Mikor a mi testvéreink, a mi gyermekeink, mikor a magyar nép színe-java a monarchia magas politikai érdekeiért, az idegen vad vidékeken, a barbár népek között vérét és az életét áldozta: ezeknek a milliomosoknak a bora lett volna hivatva faredalmaik közepette üdítő italt, új erőt, üdülést adni. És ez a czég mérget öntött kimerült katonáink poharába, vörös bor helyett.

Egy pár ujság kiírta, a közvélemény megbotránkozott felette; de a takaró egy pár hüvelykkel kijebb táugit és eltakarta. Elhallgatottak a dologról és a lepel alatt születtek az újabb milliók.

Jött a filloxera.

Elpusztult 300.000 kat. hold szőlő Magyarországon. Vele ment tönkre több száz millió értékű nemzeti vagyon. Sok ezer munkás vesztette kenyérét, birtokos jövedelmét.

Az új telepítésekre bátorságot, erkölcsi erőt, áldozatkésztséget az a remény adott, hogy a pusztulás után több jövedelemmel fog járni az új és költséges szőlőtermelés.

És ki volt az, a ki ezt az általános pusztulást is a javára használta ki?

Ismét csak »Engel József és fia« czég.

Ő tudott adni akkor is, mikor nem termelt bor Magyarországon, 12—14 frtért akár százezer hl. bort.

De ébredezni kezdett Magyarországon a jog- és igazságérzet.

A mesterséges borok készítésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1898: XXIII. t.-cz. megalkottatott. Ez a törvény üldözi a borhamisítókat és védelmet van hivatva nyújtani Magyarország szőlőtermelőinek.

Hosszu ideig azonban nem sok eredménye volt a törvénynek, hiszen mint az ítélet is mondja, már 1895. és az 1896-ik évben találtak a czégnél mesterséges bort. De az Engellek takarója ezt még mindig eltakarta.

De megjött a »törvény, a jog és igazság« korszaka, a mit kiterjesztett Darányi Ignác a szőlőtermelésre is.

S ebben a korszakban lassan foszladozni kezdett az a takaró, az a lepel s a ma kezeim közé érkezett ítélet könyörtelenül sújtja és teljes meztelenségében tünteti föl a milliomos nagy urakat. Hamisítók, még pedig nagyban.

A kik évtizedeken át, százezernyi hektoliteres mennyiségben hamisították a bort; csalták a világot.

Közveszélyes emberek, a kiknek a belügyminiszteri ítélet indokolása szerint a megengedett módon szerzett hasznukkal szemben áll az rendkívül nagy kár, melyet ugy egyeseknek, mint a magyar bortermelőeknek és ezáltal a magyar borkereskedőknek okoztak.

Tönkre verték a bor árát, letörték a szolid borkereskedőket és tönkre tették a magyar bor hírnevét a külföldön.

Körülbelül mindenki tudta, hogy az Engellek pécsi és budafoki pinczéből sok ezer hl. hamis bor kerül ki évenként.

Még a közczélú szövetkezeteknek is hamis bort szállított és a honnét kipattant a titok, az is egy ilyen közczélú szövetkezet volt, a M. A. V. tisztviselőké, a magyar államvasuti alkalmazottak fogyasztási szövetkezte.

Engel urék ennek a szövetkezetnek is, mint az ítélet indokolása mondja, víz és gliczerin felhasználásával készült mesterséges boro- kat szállítottak az 1898-ik évben.

A milliomos urak mosolyogva fogadták ezt a vádat is.

Tudták ők, hogy burokba vannak takarva, lepelbe, mely ilyen apróságokat még el bír fedni.

És majdnem igazuk lett.

Mikor 1898. október havában feljelentés folytán a budapesti m. kir. államrendőrség vizsgálatot indított ellenük, ennek kiküldött tagja Engellektől 135 üveg bormintát vett, az 1893. XXIII. t.-cz. rendelkezése értelmében.

Csudálatos dolog, hogy a lepel betakarta még ezt a 135 üveg bort is.

De a milliomos urak most csalódtak — mert azt — hogy valaki bort hamisított-e

balkezében levő bottól. Legyen bár az idomító jobb kezében bunkó, kés, pisztoly, vagy akár tüzes csóva, az oroszlan nekiugrik. de a legkisebb vésző bal kezében tökéletesen fegyelmezi azt. Elégséges magyarázatát az egyéni különbözőségeknél még nem adta senki, de az idomító könnyen otthaghatja a fogát, ha idejekorán ki nem tapasztalja azokat. Kevés kivétellel valamennyi macska megbízhatatlan és többé kevésbé csalfa, áruló.

A nem is tényező az idomításnál. A nőtény macskák, ez szabály, általában könnyebben kezelhetők, mint a hímek, s kevésbé féltékenyek. Beszéltem egy nagytapasztalatu idomítóval, aki azt állítja, hogy az elefántot kivéve nincs állat, amely az idomítást könnyebben állja s lelkiismeretesebben fogad szót lecke közben, mint a nőtény tigris. Sok állatra az idomító neme is befolyással van. Némely hím és nőtény oroszlanok amelyek nem türnek férfit a ketreczben, asszonyoknak engedelmessé válnak, valamint viszont, ámbátor általában véve, nőtény idomítók szerencsésebbek mint a férfiak, s kevesebb baleset éri őket. Néha egy-egy állat valóságos vonzódást érez idomítójához s követi azt, mint a kutya, sőt talán védelmezi a többi állat támadása esetén; de a legtöbb esetben az ilyen védelemnek nincs több alapja, mint valamely ujság-agens termékegy képzelete.

Ellenben egészen hiteles egy lenyel zsidónó esete, kinek nagy sikerei voltak az oroszlan idomításnál, s kit S. Louisban egy próba-előadás alatt egyik oroszlanja megtámadott és földhözvágott. Egy kisebb nőtény, amely min-

dig könnyen kezelhető volt, menten nekiugrott a hímnek, s elfoglalta azt, míg urója föl nem állott és ostorcsapásokkal sarokba nem kergette a lázadó hímét.

Ilyen közbeszólásra azonban egy idomító se szánit; ellenkezőleg, biztosra veszi, hogy ha egyszer meg lett támadva és földhöz vágva, a többi fenevad szintén csatlakozik a támadóhoz. Az állatok pajtásága a rabszolgaság köteleiben erősebb, mint az emberhez való vonzódásuk. Mihelyt az idomító a ketreczbe lépett, egyedül van a tulnyomó erővel szemben, amely bármely pillanatban ellenségévé válhatik.

De lássuk immár egy két éves oroszlan idomítását, a mely csak most lett beszállásolva ketreczébe, tengeri utazás után Afrika partjairól, s kezdi megjavult helyzetének vidámító lefolyását érezni. Föltehetjük, hogy kíváncsian néz maga körül, hogy mi lesz most? Immár megszokta úgy tekinteni az ember közeledését mint az etetés idejének jelét; következésképp hajlandó becsülni ezt az embert. Az idomító közeledik ketreczébe, s csillapító hangon beszél hozzá. Leo a zavar minden tünete nélkül tekint rá. Az ember, néhány percnyi társalgás után odalök neki egy izletes husdarabot s ott jár-kezik ketrecze mellett vagy egy órahosszat, mielőtt távoznék.

Másnap megjelenik újra, s a tegnapi eset ismétlődik. Harmadnap Leo, mint átlagos értelmességű oroszlan, megismeri a hangját, midőn

* Természetes dolog, hogy az érdemes szerző emberiesítő (antropomorfizáló) hajlamával nem értünk egyet, s lényeges különbséget látunk az emberi ész és az állati megismerő tevéység között.

a ketreczhez közeledik, — mindig a hangot ismeri meg először az oroszlan, s azért minden idomító beszél az állathoz, midőn közeledik hozzá — és ha elég jó hangulatban van, dorombol. Ez a jele, hogy egy lépéssel tovább lehet menni az ismerkedésben. Az idomító kis pálcikát dug be a ketrecz vasai között.

Ez a betörés azonban több, mint amennyire Leo el volt készülve. Visszahúzódik, morog, s kinyújtja óriási tenyerét, a földhöz szegezi a betolakodó pálcát; majd a ketreczbe húzza azt, minden ellenállás nélkül az idomító részéről. Lehet, hogy az oroszlan megelégszik néhány csapással, megbizonyosodván a fölől, hogy a tárgy egészen ártatlan; lehet, hogy szétzúzza azt rettenetes foga között. Annyi bizonyos, hogy alig végzett a bottal s nyugodott meg, már is egy másik bot jelenik meg s megszólal az a nyugodt hang, amelyet már megszokott hallgatni. Nagyon valószínű, hogy Leo ezt a betolakodót is összezúzza; de a forgácsok megmaradnak, míg végre beleun a fogpiszkáló készítésbe s eltűri, minden tiltakozás nélkül, hogy egy kis pálcát hátrára tegyenek.

És most, ime, mily csudálatos Leo fölvilágosult elméjére nézve ez a pálcika nemcsak hogy ártatlan dolog, de boldogsága gyarapító-jává leszen. Erzi, hogy nyakától farkáig hozzák azt s a félig kétes, félig féltelmes hangulából derült boldogsáiba esik, minek hangos dorombolással ad kifejezést.

A következő lépés ugrásnak is billik. Hozzászokván a bothoz az ismételt dorombolások vagy vakarások folyamán, alkalmasnak itéli

vagy nem, a mi régi hittünk és véleményünk szerint is — de — örömmel vesszük észre, hogy az illetékes kormányközegek véleménye szerint is — nem pusztán a vegyi vizsgálat állapítja meg, sőt annál pozitívabb adatok, sokkal kézzelfoghatóbb bizonyítékok kerülhetnek egy szigorú rendőri és közigazgatási vizsgálatnak a kezébe.

S a »törvény, jog és igazság« korszaka megcsinálta ezt a szigorú rendőri és közigazgatási vizsgálatot és daczára az eltüntetett bormintáknak, elítélték Engelt.

A milliomos nagy urak büszkék voltak az utolsó percig.

Eszükbe sem jutott, hogy elítélhetik őket.

Azt hitték, hogy most már, a mikor megszabadultak a chemiai laboratorium csalhatatlan képleteitől, a magyar rendőrséggel és a magyar közigazgatással majd csak elbánnak.

S megindult Engeléék érdekében az ellenmozgalom.

Azt mondják, hogy mikor a vizsgálat megkezdésekor Budapesten laktak, bámult maga a hotel-személyzet, micsoda előkelő magyar ur-emberek jártak ki és be hozzájuk és érintkeztek velük.

Pécsen sem hitte senki sem, hogy Engeléék el lehet itélni.

Pécsi hírek szerint a cég egyik tagja egy fekete okmánytáskát mutogatott, aminek azt a csalhatatlan erőt tulajdonította, hogy ameddig ő ezt csukva tartja, bántódás nem érheti, mert ha kinyitom — szólt — megalázok sok nagy urat mert sok százezer forint váltója van benne előkelő magyar embereknek. Ha elítélnék, lelélezem őket.*

Most is alig néhány hete azt mesélte Pécsen, hogy volt a miniszterelnöknél, az barátságosan fogadta. Mikor elment, kezét fogott vele és megígérte, hogy a mint a király elmegy Budapestről, rögtön elintézi az ügyet. Hitték a pécsiek, mint a szentírás.

A cég a pénzt sem kímélte.

A legelőkelőbb bűntényekben szerepelt, a leghírhedtebb magyar ügyvédek közül képezett a háta mögé egy tartalék-sereget s a mi fegyver csak van az ügyvédi rabulistikában, ravaszágban, a hírlapi támadásoktól kezdve a törvény-szok ravasz felhasználásáig; a mi minden más kieszelhető, a hamis tanúk óriási apparátusa, a saját érdekelt hivatalnokainak vallomásai s maguknak a cég tagjainak merészségig menő ravaszága és hazugságai, az mind igénybe lett véve, hogy a vizsgálat eredményét meghiusítsák.

Mesés összegekről beszéltek Budapesten, amelyeket az Engeléék rokonai, hivatalnokai,

megbizottai, titkos ügyvédei hivatalokban, a sajátoknak stb. kínáltak.

Sajnos, az utóbbinak egy része, úgy látszik, elfogadta.

Szakértők több százezer forintba becsülik az Engeléék összes védekező költségeit.

Engeléék eltitkolták könyveiket is. De ezekre már nem is volt szükség, pedig a hatóságoknak módjában lett volna erőszakkal betekinteni.

Mindez nem használt semmit. Engeléék, ma el vannak itélve!

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Január 10. Városi közgyűlés.
Január 20. Kamarai beltagok választása.
Január 20. Az ipartestület évi közgyűlése a tüzőltő ór-tányán d. e. 9. órakor.

* **A színház tűzbiztosítása.** A nagyvárad Szigligeti-színház tűzkár elleni biztosításától, mint említettük, az osztrák Elemi biztosító társaság vissza akar lépni. Hir szerint ennek két oka is volna. Zokon vette a társaság, hogy a város többi ingatlanait nem nála, hanem a bécsi cs. királyi kölcsönös tűzbiztosító társaságnál biztosította, továbbá vissza akar lépni a társulat a színház biztosításától, mert az reá semmi előnnyel nem jár, anélkül is inkább, mivel az Elemi társaság, 6 % kivételével, az egész színházat viszont biztosította és pedig magasabb díj mellett, mint amit ő kap a várostól. Az Elemi biztosító társaság a biztosítás felbontása érdekében több kifogást emel. Így felel, hogy csak egy ajtó van a színpad és a nézőtér között felevé s valójában két ajtó van; a színpadon nem impregnált butorok vannak, továbbá a szerződésben nincsenek megemlítve délutáni előadások és az operák. — A városi tanács nem veszi figyelembe a biztosító társaság kifogásait, mert a társaság aláírta a szerződést 12 évre.

* **Schlauch bibornok a Vörösmarty-szoborra.** A magyar költőkirály szobrára méltó adományt küldött fel tegnap Nagyvárad bibornok-püspöke: 500 koronával járult a szobor költségeihez.

* **A népszámlálás késik.** Sok bajuk van Nagyváradon a népszámláló biztosoknak. Sok háznál olyan szívesen fogadják, hogy kedve ke-rekednék rögtön kifordulni. Viszont sok a panasz egyes számláló biztosokra, hogy nem a legilletelmesebben beszélnek a polgárokkal, — a város némely részén még mindég nem kaptak a lakosok számláló lapokat. Némely helyen már befejezték a biztosok a számláló lapok kitöltését, de bizony nem egy számláló biztos január hó 10-ére nem lesz kész az adatok összeállításával. — A felmerült panaszok folytán dr. **Bulyovszky József** polgármester a következő felhívást bocsátotta ki:

Felhívás a város közönségéhez népszámlálási ügyben.

Felhívom mindazokat, akik esetleg számlálólapokat mindezeideig nem kaptak volna, vagy lakásukban (házukban) a számláló biztos nem működött, avagy tudomásuk szerint a népszámlálásból bárki is kimaradt volna, — hogy e tárgyban jelentéseket akár szóval, akár levelező lapon — az utca és házszám valamint a név pontos megjelölése mellett — hivatalomnál jelentsek be.

Nagyvárad, 1901. január hó 6. án.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

* **Városligeti élet.** Állandóan 0—10 fok körül áll a hőmérő, a mi annyit jelent, hogy aktuálisá vált Petőfi verse:

Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

S hozzá tehetjük még: és a Városligetben, Rátkay bátyánk frissen aszalt jegén. Daczára a nappal is erős hidegnek, állandóan nagy közönség keresi fel a városligeti jégpályát hétköznapokon is, de legkivált vasárnap. Nem csak a környékről, hanem az egész városból állandóan intelligens közönség látogatja a jégpályát, Rátkay bátyánk öröme és méltó büszkeségére.

* **Zenepróba.** A zenekedvelők egyesülete ma este 8 órakor a szokott helyen gyakorló próbát tart. A vezetőség ez uton is kéri az egyet működő tagjait, hogy a próbán — tekintettel a hangverseny közelségére — pontosan és teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

Leot arra, hogy bensőbb barátságot kössenek vele. Egy szép napon ketreczé kinyílik, s ember barátja belép egy erős széket hozva magával, melyen rögtön helyet foglal.

Rendkívül mezevarodva, nem az embertől, hanem a széktől, amely teljesen teljesen fogalomkörén, az oroszlán visszahúzódik a ketrecz legtávolabb szögletébe s ott morogva összekuporodik. Az idomító nyugodtan ülve széken újságot olvas és lopva bár, de folyton szemmel tartja növendékét. Így marad a helyzet néhány órán át; akkor azután az ember elmegy a mint jött, s időt ad az oroszlánnak, hogy gondolkozzék a történeteken.

Másnap, midőn az ember és szék ismét megjelennek, az oroszlán nekibátorodik és közeledik az emberhez, óvatosan. Ez kinyújtja felé az ismert pálcikát, de a pálcza az új környezetben gyanusnak tűnik fel Leo előtt, ki is morogva visszahúzódik. A félelemre harag következik. Azonban a macskatermészet elrojtja a haragot egész a cselekvés pillanatáig. Leo nem morog, se farkával nem csapkod. Egyébiránt a morgó oroszlántól nincs mit félni, se a farkcsapkodást nem kell harag jelének venni, mint azt sokan teszik, sőt éppen ellenkezőleg. Az igazi idomító akkor gondol visszavonulásra, mikor az oroszlán farka egyenesen, mereven áll. Leo farka tehát olyan lesz, mint egy vasrud. Lehet, hogy az idomítónak van ideje kisurranni az ajtón; de meglehet, hogy már késő, Leo gondatlanul félre néz, de már a másik pillanatban nyitott szájjal, kimeresztett karmokkal ugrik neki az embernek . . .

Az olyan ember, aki ezt előre nem látta s nem volt rá elkészülve, ne menjen állatidomítónak. Élete különben most teljesen ügyességétől függ. A széket különben se kényelem okáért kellett behoznia. Ez a képzelhető legjobb védelem az oroszlán ugrás ellen. Hirtelen és látszólag mintegy készületlenül, de mégis látta az izmok összehúzódását s mielőtt az oroszlán elérte volna őt, négy erős székláb mered közöttük. És ez új rejtély Leo előtt. Ez az ismeretlen dolog egyszerre váratlan és esetleg halálos jelentőséget mutat. Morogva hátsó lábaira esik és elkezd rágni a széklábakat. De egyszerre csak hátulról egy pálcza tűnik elő, az a kedves emlékü, de bezeg megváltozottan, mert derekasan orrára ütnek vele, orrára, melyre nem csak a kiskutyá, de az oroszlán is igen érzékeny. Egy második ütés következik s tized lehet tenni egy ellen, hogy két ütés ezen az érzékeny helyen éppen elég. Fájdalom és dühtől orditva Leo fölhangja a széklábakkal, ami ugyis hiába való fáradság s visszavonul szögletébe ugyan csak elszontyolodva. Mire magához tér, az idomító már eltűnt s csak a szék maradt ott a szereplők közül. Most már Leo több dolgot tehet a sok közül felindulásához képest. Gubbaszthat és eszmélődhet a szögletben, lehet, hogy körülfut ketreczében sértett érzelmeinek hangos ordításokban adva kifejezést, lehet, hogy nekirent az ármányos székek és szerte aprózza azt (persze önmagát sebezve össze), vagy lehet, hogy leül átgondolni az egész esetet, ott jukadva ki, hogy bolondot

csinált magából, dühbe jöven s össze akarván zuzni egyes tárgyakat még mielőtt meggyőződött volna arról, vajjon ártalmasok-e azok. A legtöbb esetben erre a következtetésre fog jutni, habár esetleg az elősorolt phasisokon valamennyin keresztül megy is.

Tegyük föl, hogy az oroszlánunk aludt egyet az egészre s elhatározta, hogy a legközelebbi alkalommal okos állat módjára fogja viselni magát. Töredelmes bánatát másnap dorombolással nyilvánítja, mielőtt gazdája megjelenik. Ez belép a ketreczbe székevel és a pálczával. Harcias hangulaton kivül bár, de némi tartózkodással vonul vissza Leo szögletébe. Az idomító lassacskán közel tologatja széket állatjához, míg el nem érheti s ekkor szeliden vakarni kezdi a pálczával. A távolság egyre kisebbedik köztük, azzal is, hogy az ember folyton kurtábbra fogja a pálczát, míg végre keze is érinti az oroszlán vállát s csöndesen simogatja azt. Ez a második nagy lépés az előrehaladásban: az oroszlán hozzá szokott, hogy állja az emberi kéz érintését. Nem csak állja, még szereti is, amint hogy egy állat se közönyös a simogatás iránt. Az ember napról-napra bizalmasabb érintkezésbe lép állatjával, jelenléte és érintése által, hátát vakarja, vállát veregeti, fölemelgeti lábát — egy kissé csiklandozós kísérlet — s két hét múlva a ketreczbe lépés után, ha az állat meglehetősen jó kedélyű, annyira hozzászokik az ember jelenlétéhez, hogy azt minden megzavarodás vagy ellenségeskedés nélkül látja ketreczében. (Vége köv.)

* **Tűzifa a szegényeknek.** A hirtelen beállott erős hideg idő miatt sokan a város szegényei közül a hiányában a legnagyobb hidegnek vannak áldozatul doborva. Ezen akar segíteni a Bihar megyei Nőegylet, midőn a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat:

A bihar megyei és nagyváradai Nőegylet f. január hó 12-én, azaz szombaton d. ó. 11 és 1 között özv. Grunwald Henrikné alelnökönél, a Bémer-téren egy vagon tűzi fát fog a város szegényei közt szétosztani, miről az érdekelteket ez uton értesítjük.

Nagyvárad, 1901. január 9.

Özv. báró Gerliczy Féliáné,
alelnök.

Özv. Grunwald Henrikné,
alelnök.

* **Lukács Béla temetése.** A tragikus véget ért kormánybiztos temetése, mely künn feküdt a bonczani intézet hideg márványasztalán, tegnap este fél nyolcz órakor átszállították a kereskedelmi miniszterium épületébe. Lukács Bélát ugyanis a kormány költségén temetik el, mint az ország halottját. A ravatalt az Enterprise emberei a miniszterium első emeleti gyűléstermében állítják fel és innen temetik el ma délután 3 órakor.

A kiváló államférfi haláláról a kereskedelmi miniszterium a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

A magyar királyi kereskedelemügyi miniszterium mély megilletődéssel jelenti nagyméltóságú erzsébetvárosi Lukács Béla úrnak, Ő császári és apostoli királyi Felsége valóságos belső titkos tanácsosa, az I. oszt. vaskorona-rend vitéze, az orosz fehér sas rend és a szerb Takova-rend nagykeresztese, a francia becület-rend tisztí nagykeresztjének tulajdonosa, Marosvásárhely város I. kerületének országgyűlési képviselője, az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás magyar királyi kormánybiztos, stb. stb. nyug. kereskedelemügyi magyar királyi miniszternek, folyó hó 7-én, életének 54. évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó évi január hó 10-én, délután 3 órakor fognak a kereskedelemügyi miniszterium palotájában a róm. kath. vallás szertartása szerint beszenteltetni és a kerepesi-úti temetőben örök nyugalomra helyezni. Budapest, 1901. január hó 8-án. Áldás emlékére!

* **A 37-ik gyalogezred Váradon marad.** A helybeli lapokban gyakran volt közölve az a hír, hogy a 37-ik gyalogezredet, a nagygyakorlat után Bécsbe helyezik át. Ezzel szemben most hivatalos helyről vett értesülés alapján megirhatjuk, hogy a 37-ik ezred továbbra is városunkban fog maradni. A 7-ik hadtestben mindössze a következő változások fognak történni a nagygyakorlatok után:

A 101-ik gyalogezred egy zászlóalját áthelyezik Fehértemplomról Cattaróba, a 33-ik gyalogezred harmadik zászlóalját Cattaróól Aradra, s a 33-ik gyalogezred egy zászlóalját Aradról Fehértemplomra.

Haziezeredünkben tehát semmiféle változás nem fog történni, ha csak a jövő évben nem kerül rá a sor az ezred Bécsbe való helyezésére.

* **Az államvasut legnagyobb havi bevétele.** A Magyar Államvasut a mul év szeptember hónapjában saját hálózatán a végleges lezárolás szerint a személyszállításból 5,228 530 koronát, az áruforgalomból 1 4596.304, és különféle bevételek czimén 1 440.614 koronát, összesen tehát 21,265.447 koronát vett be. Ez az összeg a legnagyobb havi bevétel, melyet a vasut fennállása óta elért. Az 1900. év elejétől szeptember végéig pedig a végleges bevétel 156,913.955 korona volt, ami az előző évi 146 025,525 koronával szemben 10,888 125 korona emelkedést jelent.

* **Szerecsenfiu a király előtt.** Sok színes, élénk képet irtak és rajzoltak meg már a király váróterméről, hol ragyogó diszruhájú előkelőségek és szegény gyászos kérelmezők várakoznak, amíg rájuk kerül a sor s ők is a király elé jutnak az audienciára. A tegnapi bécsi általános kihallgatáson azonban a várakozók között egészen új jelenség tűnt fel s feléje fordalt az általános érdeklődés. Kicsike fiú volt, félénken kapaszkodott egy egyszerű szerzetes ruhájába s a rájászegzett szemek kíváncsi tűzésben igen, de igen kényelmetlenül érezhette magát. A kis fiu messze földről került a fényes Burgba, onnan, hol a Kongó habjai szelik át az egyenlítő vidékét s ahol bizony nem volt alkalma ilyen fényes diszruhákat látnia már csak abból az egyszerű okból sem, mert a ruhát meglehetősen megvetik az ő hazájában. Egy kis szerecsenfiu volt a Burg várótermében, Hiller János misszióárius hozta magával az egyik távoli afrikai misszió-telepről s magával vitte a Burgba is, hogy megmutassa az uralkodónak. A szerecsenfiunak változatos és szomorú sorsa van. Szüleit nem ismerte, a kereskedők kézzel-kézre adták egymásnak, míg végre Jumbuban Hiller misszióárius ötven koronáért megvásárolta, mely összeget az innsbrucki diákok adtak össze. A kis fiu már jól beszél németül és spanyolul, most papaak készül. A kihallgatáson német nyelven így szólt a királyhoz:

— En és testvéreim sohasem szününk meg imádkozni felséged, felséges családja és egész birodalma boldogságáért.

Mikor a kihallgatás után a kis szerecsenfiu és kísérfje távozni készültek a kihallgatóterem előszobájából, a kis fiu többször meg-rángatta a hittérítő kabátját s így szó t:

— Nem, nem ilyenek képzeltem a királyt. Azt hittem, hogy a király pánczéltöltözetet hord, fején nagy sisak van hatalmas tollbokrétával.

* **Pestis-tanfolyam vidéki orvosoknak.** A belügyminiszter elrendelte, hogy a bakteriologiai intézetben január második felében főképpen a vidéki orvosok számára pestis-tanfolyamot létesítsenek. A tanfolyamot, amelyen ter észetesen pestis-bacillus-telepeket is nevelnek, Preisz Hugó egyetemi tanár vezeti.

* **Herczeg és polgárleány.** Batthyány-Strattmann Ödön herczeg, a Batthyányak kör-mendi majorátusának ura, legközelebb oltárhoz vezeti Bécsben Holesmann Amália kisasszonyt, egy bécsi polgárnak szép leányát. Batthyány-Strattmann Ödön herczeg 1826. november 20 án született Milanóban, tehát most hetvennégy esztendő. Örökös ura Német-Ujvárnak örökös főispánja Vas megyének, főrendiházi tag, császári és királyi kamarás és v. b. t. t. Első izben 1857-ben nősült meg Bécsben: elvette ott a szintén polgári származású Gumpel Henriettet, házasságából gyermek nem született s első neje 1892-ben halt meg. Most, hogy újból nősülni készül, tegnap kapta meg a kihirdetés alól való felmentést.

* **Az államvasutak új személydijszabása.** A Magyar Államvasutak vonalain január elsején új személydijszabás lépett érvénybe, mely a podgyászdijszabás föltételeinek kivételével voltaképpen a régi tarifa. A lényeges reform, melyet mult nyáron terveztek, ez idő szerint, bizonyára finanziaális szempontból, elhalasztottnak tekinthető. A változások, amelyek most életbe léptek, nagyjában a következők: A gyors- és személyvonatoknál megengedett utazási kombinációk korlátoztattak, amennyiben ezek a kombinációk csak a távolsági forgalomban vannak megengedve. Az I—XIII. zónában való távolsági forgalomban eddig az utazást kerülővonalon is meg lehetett tenni; ezentul csak a legrövidebb utirány használható. Te-

kiattal arra, hogy a XIV. zónába szóló jegyekkel nem szabad félbeszakítani az utazást, azonban gyakran előfordul, hogy két, nagyobb időközben érkező vonat egy és ugyanazon vonathoz csatlakozik a csomópontnál, hogy az utazás ily meg nem engedett félbeszakítása kizárassék, ezentul ily esetekben a XIV. zónára szóló jegyeket csak a közvetlen csatlakozó vonathoz adnak ki. Munkás-jegyek ezentul az összes relációkra fognak kiadotni, a tanuló-jegyek is ezentul valamivel olcsóbbak lesznek. A máhászállításnál 50 kilogrammig változatlan marad a tarifa, nehezebb máhadaraboknál, vagy ha több darab adatik fel, mérsékelttarifák jutnak érvényre. Ezzel remélik elejét venni annak, hogy az utasok nagy máhadarabokat visznek a személykocsikba. Külömben szigoru utasítás ment, hogy ezeket a bajokat — amelyek sok panaszra adtak okot — az állomási közegek elhárítsák. A menetdíjak visszatérítése eddig csak arra az esetre szorított, ha az utasnak nem tudták a kellő helyet kiutalni, ezentul betegség, tévedés és egyéb figyelemreméltó esetekben is visszatérítik a menetdíjakat. — Az egykoronás utánfizetési illeték csak akkor fizetendő, ha Budapesten a tartózkodási idő 30 perczet, egyéb állomásokon a 15 perczet meghaladja. — A tenyészállat-szállítás érdekében megengedték, hogy ha az állatok kísérfői az állatszálítási kocsiban nem helyezhetők el, más kocsiban is helyet foglalhatnak. Az államvasutak kezelésében lévő helyi érdekű vasutakon január elsején szintén új személydijszabás lép életbe, mely az államvasutak fővonalaira vonatkozó intézkedéseket szintén tartalmazza.

* **Jutalom erdősitésért.** A földmívelésügyi miniszter évről-évre jutalomban részesíti azokat, akik a kopár területek befásítása körül érdemeket szereztek. Az idén többek között jutalomban részesült a bihar megyei Szelistye község is. A jutalom 100 korona s már meg is küldték a nevezett község lakosainak.

* **Krüger vádlói és védői.** A báró Oppenheim testvérek, hihetőleg azért, hogy ezzel angol államférfiukat lekötélezzenek, provizó-pórt akasztottak a nyakába a bolygó hollandusnak, a hazátlanul barangoló öreg Krügernek. A pör londoni és brüsszeli törvényszékek előtt folyik s a vád és védelem aktáiból két dolog domborodik ki. Az egyik az, hogy Krüger évciken keresztül nagy összegeket kapott különböző koncesszióért, melyeket a transzváli elnökség engedélyezett. Ezzel szemben okmány-szerűen bizonyítja be a védelem azt, hogy Krüger elnök egész vagyonát a háboru előkészítésére áldozta fel, amennyiben hatalmas vastartányokban fegyvereket hozatott és gyűjtött és pedig oly mennyiségben hogy a háboru kitörése idején az állampénztárnak alig kellett pótrendeléseket tennie. Ez tehát más szavakkal azt jelenti, hogy az öreg Krüger a magán jellegű spekuláció leplével takarta el az angolok kandi szemé elől az ő diplomáciai tervét. Ez az önzetlen ravaszság szintén olyan lélekteljes vonás, amelyik teljesen beleillik a búr elnök jellemképét megalkotó többi faktumok közé és mindenféle szaporítani fogja azt a nimbuszt, mely a hősök hazájának csodás erélyű vezetőjét körülveszi.

* **Megszűnt csőd.** A debreczeni kir. törvényszék mint csődbíróság a Leitner Márton sarádi lakos, szatócs ellen elrendelt csődöt vagyonhiány miatt megszüntette.

* **Gyászrovat.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Özv. Babik Józsefné, szül. Schneider Izabella; özv. Blaschik Ferenczné, szül. Schneider Gizella; özv. lovag Würtembergi Warburg Prohászka Manóné, szül. Schneider Irén, Schneider Melanie, férjezett Nagy Mihályné mint gyermekei, Nagy Mihály v. j.; özv. Szatori Rottenburgi Schneider Árpádné menyegye; dr. Prohászka Győző és neje Nagy Mária; Babik József, Schneider Ernő, Blaschik Irma férj. Szőf Demeteri Demeter Sándorné, Blaschik Emilia, Babik Izabella, Nagy Gyula,

Melanie és Árpád mint unokák, valamint számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatják felejthetetlen jó édes anyának anyós és nagyanyának néhai Szatory Rottenburgi *Schneider* Gyözőné szül. Herman Emiliának, posta főtiszt özvegye, folyó évi január 8-án este fél kilencz órakor életének 81-ik, özvegyiségének 26-ik évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. évi január 10-én d. u. 3 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint Kálvária-utca 81. sz. háznál beszenteltetni és a váradoszói közsikerben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 14-én 10 órakor fogta váradoszói r. kath. plebána-templomban az Egek urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak.

„Napló“.

A »Szabadság« tegnapi számában a fenti cím alatt a nagyváradai jogászbál rendezőségében a negyven zsidó jogásznak mellőzése felett kesergő valamely apostola a modern türelmeseknek, csipkedi a helybeli jogakadémia kir. katolikus jellegét és a nagyváradai jogászokat. Pájlalja, hogy a magyar biboros Cicero, Pázmány Péter alapításából keletkezett budapesti egyetem keresztény ifjúsága buzog a szent kereszt megbecsüléséért, méltó tiszteletben tartásáért; ami pedig mindenha dicsősége marad annak a becsmérelt ifjúságnak, mert egyébtől eltekintve, utóvégre is tagadhatatlan, hogy a kereszt tövéből fakadott az igazi civilizatio. Közben érdekes vallomást tesz a türelmes kis hamis önmagáról »felszólítást kapott — ugymond — Debreczenből, hogy készítse el itt a talajt a debreczeni liberális átírat elfogadására. Puhatólózott hát, informált és agitált«.

Persze siker nélkül.

No de a csipkedésekre válaszolnak, ha úgy látják jónak, az érdekeltek.

Az én figyelmemet különösen az költötte fel, hogy a váradai jogászbál rendezősége elé a protestáns bárendező bizottságot állítja példaképül, mely minden vallást egyesít.

E tény fölött csinos kis elmefuttatást lehetne rendezni kezdve a kérdéseken: hogy miért protestáns ez a bál? ha nem csak résztvevői, — ami különben az ily felekezeti bálakon rendszeren előfordul s így nem feltűnő — de még intézői és rendezői is különböző egyházak tagjai.

Bármilyen különösnek is tűnt fel előtünk ez a protestáns bál-rendezés, mi »türelmetlen« katolikusok nem bántottuk egy szóval sem a nyilvánosság előtt ezt az eljárást, csakugy magunkban gondolkodtunk el egy kissé egy-egy katolikus név olvasásánál, melyekből van bőven az intéző bizottságban, sőt az elnökségben is: ez aztán felfordult felfogás a katolikus öntudatról, a saját meggyőződésém iránt köteles tiszteletéről, en-magam megbecsüléséről: beállani protestáns bál intéző-bizottsági tagnak, de gondosan óvakodni, nehogy valami kifejezetten katolikus társaságba, bizottságba kerüljön nevem; mert még annak tartanának az emberek, ami vagyok, katolikusnak és pedig embecsak névleg, hanem tényleg is katolikusnak. Azonban Isten ments, hogy engem felekezetiesnek tartsanak!

A saját meggyőződéséhez való ragaszkodását még protestáns jó ékony egyetlennel, protestáns bárendezéssel is kifejezni a protestánsnál annyira természetes, hogy még én is közbökök állok. Ez a protestánsoknál nem felekezeties kérdés. Katolikusoknál, — az már más. Miután azonban a »Szabadság«-ban nyilvános

dicséretben részesültek a türelmetlen kath. egyház protestáns bál intéző hivei, gratulálunk ezen nyilvános dicséretre a protestáns bál intéző bizottság azon katolikus tagjainak, akik nem tudtukon és akarataukon kívül kerültek a névsorba!

Spectator.

Igazságszolgáltatás.

A tizenhetedik büntetés. Aki látta özv. Kovács Mihályné született Orosz Juliánát szendén, lesütött szemekkel a vádlottak padján ülni, az biztosan meg volt győződve róla, hogy nála ártatlanabb asszony talán nem is létezik. A tárgyalás folyamán azonban kiderült, hogy már nem kevesebb, mint *tizenhat* ízben volt büntetve lopás miatt. Jelenleg is hasonló eset miatt került megszokott helyére, a vádlottak padjára. A múlt év február havában a nagypiaczon *Osváth* Ferenczné ujjalotai asszonytól hat forint néhány krajczárt ellopott.

Ezuttal ismét rajta vesztett s tegnap ítélkezett felette a nagyváradai törvényszék büntető tanácsa, melynek elnöke volt *Móré* Pál bíró, tagjai pedig *Simay* Gyula és *Fassie* Pál törvényszéki bírók. A tanúk kihallgatása után a vádlottat bűnösnek mondták ki, súlyosbíró körülményül vették büntetett előéletét s ennek alapján *két évi fegyházra* ítélték.

Orosz Juliánna szendén az elnökre nézett s minden kérdés nélkül, — egész rutinnal jelentette az elnöknek, hogy — apellálok!

Gavallérok váltói. Pár esztendő előtt nagyon ismert gavallérja volt a fővár. snak gróf *Sztáray* Tibor és *Rosenberg* Gyula. A mulató világ, az orfeumok és éjjeli kávéházak sokszor látták a két gavallért. De a pezsgő, a cigány, a leányok sok pénzbe kerültek a gavalléroknak, többbe, mint a mennyők volt.

Mikor nyakig voltak az adóssággal, megtörtént velük is az a baj, mely ilyen fajtájú urakat állandóan fenyeget. Gróf *Sztáray* Tibor hatezer forintos, *Rosenberg* Gyula háromezer forintos váltót állítottak ki, melyre atyjuk nevét írták.

A váltókat *Márton* József kereskedő eszkomptálta, még pedig olyan formán, hogy például *Rosenberg*nek 200 forint készpénzt és 1023 forint áru cognacot adott! A két gavallér a pénz felvétele után Amerikába szökött és bár *Sztáray* gróf egyszer hazatért már, sikerült újból eljutnia a biztos amerikai partokra. Ilyenformán a két fiatal ember ellen nem tudott a törvényszék semmit tenni.

Lőnvádi eljárás indult meg azonban *Márton* József ellen, akit az ügyészség uzsorával vádolt a törvényszék előtt azonban *Márton* azzal védekezett, hogy a *Rosenberg*nek adott 200 forint és cognac csak előleg volt, nem az egész kölcsön. Mnthogy a másik két vádlott távol volt, a törvényszék kénytelen volt elfogadni ezt a védekezést és *fölmentette* *Márton*t.

Az ügyészség felelőssége folytán ma *Csáky* bíró előadása alapján a tábla II. büntető tanácsa foglalkozott az ügygel és *helybenhagyta* a felmentő ítéletet.

A braganzai herceg váltója. A kir. tábla a minap azt a határozatot hozta, hogy *Varga* Antal és *Lukács* (Lefkovic) Mátyást, ha tíz-tízezer korona kaucziót letesznek, a vég-tárgyalásig szabadlábra helyezték. Am egyikük sem tette le az óvadékot. A jeles férfiakat okirathamítás címén helyezett vád alá, mert *Ferencz* József braganzai hercegnek egy négyezer koronás váltójából negyvenezer koronáról szólót fabrikáltak. A váltót Kolozsvár tó iratták alá, a hol akkor a herceg egy menyegző alkalmából időzött s pénz dolgában igen megszorult. Befejeztetvén a vizsgálat a sok port fevert ügyben, annak tárgyalását a törvényszék e hó 18 ára tűzte ki. Maga a panaszos braganzai herceg azonban, mivel most valahol Afrikában oroszánokra vadászik, nem lesz

jelen a tárgyaláson. *Varga* Antal, a börtönbe került uzsorás és váltóhamisító, ma egy kérvényt intézett a törvényszékhez, a melyben a maga részéről három tanút kér a főtárgyalásra megidézni. Azt állítja ugyanis róla a vádhatározat, hogy ő nem is volt Kolozsvárott a váltó kiállításakor.

E tekintetben kihallgatni kéri tehát *Hel-tai* Nándor és *Mányai* János, a kolozsvári színház tagjait, továbbá *Steiner* Sándor budapesti kávést, a kikkel találkozott a kérdéses napon ott Kolozsvárt. A tárgyalásra több más tanút is meghívtak.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Hoffmann meséi.

Péntek: Baba.

Szombat: Baba.

Vasárnap:) d. u. Goldstein Számi.
) este: Ördög mátkája.

Fedora.

Sardounak tegnap előadott és ehhez hasonló drámáiban nem a hátborzongató jellemek, a csodálatosan merész fordulatok képezik azt a varázserőt, mely őket a színpadon fenn-tartja, hanem az, hogy egy-egy kiváló művész veszi kezébe a főszerepet, abban ragyogtatja tehetségének sokoldalúságát s ezt láva elfeledjük, hogy maga a színdarab egy tulcsigázott képzelem szüleménye, raffináltan kiélezett alakok és helyzetek sorozata.

Ilyen művész *Paulayné* is. Az eddigiek után szinte lehetetlen rá újabb dicséretet mondanunk. *Fedorája* ugyanis mesteri alkotás, megdöbbentő realizmussal s mégis izléssel alakítva.

Örömmel jegyzünk fel egy teljesen szép sikert *Könyves* Jenőről (*Lorisz*) is. Kifogástalan volt játéka épp úgy, mint megjelenése; természetes, keresetlen mozdulatai kellemesen leptek meg s kérjük, tovább is csak ebben az irányban haladjon. Ha valahol, akkor a színpadon nincs helye póznak s van helye realizmusnak — persze mindig a kellő határok megtartásával.

Paulayné és *Könyves* a darabnak egyedüli lényeges személyei: ehhez még mindkettőjüknek kifogástalan alakítása is járulván, nem csoda, ha a többi szereplő hát-terbe szorult.

Legjobban kiváltak közülök *Balla* Kálmán (*Siriex*) és *P. Szép* Olga (*Olga* grófnő); mind a ketten elegánsan, ügyesen adták szerepüket. Kedves kis apród volt *Szohner* Olga (*Dimitri*), míg a többi kis szerep *Szarvasi*, *Szilágyi* Dezső, *Bérczi*, *Batizfalvy* és *Tóvári* Anna kezében voltak.

Kiemelendő a rendezés; hatáson, jól beosztott csoportozataival és igen sikerült elhelyezkedésével a sikert előmozdította, *Somogyinak* pedig dicséretére válik.

Közönség csekély számmal.

K. A.

A vasárnapi előadások. Vasárnap délután *Kövesi* híres bonózatát, a *Goldstein Számi*t újítják föl Nyárayval a czimzerepben. A darabban a színház elsőrendű tagjai játszanak. *Este* *Örley* F. órával *Géczi* bájos népsziműve: az *Ördög mátkája* kerül előadásra.

A Baba. A színház énekes személyzete nagy kedvvel és ambícióval készül a *Baba* pénteki reprizére, mely igen érdekesnek ígérkezik. A darab főszerepeit *Forrai*, *Lányi*, *Pintér*, *Nyáray*, *Szilágyi*, *Bérczi* stb. játsza. Nagyon szépek az új díszletek és kosztümök, amiket az igazgatóság a darabhoz direkte készített. A *Babát* szombaton megismétlik.

Székely Irén szerződése. Somogyi Károly színikazgató a következő nyilatkozat közzétételére kérte fel újságunkat:

Egy-két vidéki lapban nemrég kalandos hír jelent meg Székely Irén szerződéséről. Arról szólt a naivnak ugyancsak naiv hírcske, hogy a Szigligeti-színház igazgatója szerződött bár a művésznőt, de a 800 forint havi gázsinak a felét Bölöny József ur, a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsa fizeti és pedig boszúból Megyeri Dezső írta. Ez a közlemény legújabbban a Budapesten megjelenő *Magyar Színpad* című művészeti lapban ért nyomdafestéket, ahonnan föltehető, hogy más újság is átvesszi. Ezért szükségét látom kijelenteni, hogy Székely Irén szerződése dolgában Bölöny József intendáns úr a legtávolabbról sem folyt be, s hogy a művésznő szerződésében kikötött tiszteletdíjat egyedül én fizetem, mint az egészen természetes, amint az másként nem is lehet.

Tisztelettel

Somogyi Károly.

a Szigligeti-színház igazgatója.

A mai előadás. Offenbach fantasztikus dalművét, »Hoffmann meséi«-t frissítik föl ma a színházban, a gyönyörű énekes művet, mely ez idő szerint a m. kir. operaház repertoírjában is állandó helyet foglal. Az előadásban itt lesz, mint említettük Mészáros Imre is, az Opera igazgatója. A főszerepeket Orley Flóra (Olympia), Lányi (Miklós), Székely Anna (szellem), Pintér (csodadoktor), Kalmár (Hoffmann), Bérczi (Cochennil), Füredi (Luther) játssza, ezenkívül az operett egész személyzete részt vesz az előadásban, melyet Pintér rendez.

Szentgyörgyi szerződése. A vidéki színészek mintaképe, büszkesége az öreg Szentgyörgyi István, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja, ahol ragyogtatja az ő megkapó művészetét, magával ragadja a közönséget. Nagyváradon jól ismerjük a rég multból és a közel multból is. A kolozsvári színház intézőségében beállott változás folytán bomlásnak indult a kolozsvári színtársulat. Elterjedt hírek szerint Megyeri igazgató a többi között Szentgyörgyi Istvánt is szerződött. Annál nagyobb meglepetéssel olvassuk a Színészeti Közlönyben, hogy Szentgyörgyi Istvánt nem szerződött Megyeri. Ha ez igaz, Szentgyörgyi valószínűleg a budapesti Népszínházhoz megy.

A színházak és a publikum tüdeje. Párisban az egyéb hóhortos emberek között él egy Hanriot nevezetű tudós. Azaz, hogy nem is olyan hóhortos, amilyennek az első pillanatban látszik. Azt mondja, hogy a színházak egyáltalában fészkei a bacillusnak. Hiányzik belőlük a jó levegő és a világosság. A szellőztetés valamennyiben hiányos s a bársony zsöllyék és a pádimentum, amelyet nem lehet a széksorok közt elég tisztán tartani, betegségeket terjesztenek el a publikum között. Azt mondja, hogy a bársonyos székek helyébe csupa bőrözött széket kellene beállítani s a padlót be kellene vonni vízálló, mosható anyaggal. Hanriot ur az előadások alatt kísérletezik, bosszúságára a színházdirektoroknak, akik attól tartanak, hogy olyan alaposan ki találja mutatni a színházbanjárás egészségtelenségét, hogy a publikum egy része jónak látja lemondani az élvezetről. Felvonásokban valami különös masinával mérget a levegő tisztaságát, miközben hangosan társalog a segédjével, hogy elnyomja a gépezet berregésének hangját. A publikum azonban mégis figyelmes lesz a két különös urra s a Hanriot ur színház-bacillus-teóriája már is híveket hódított magának.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR.

Január 12. A nőgyelet álarozos bálja a Fekete Sasban.
Január 12. Középiskolai ifjuság mulatsága a Zöldfában.
Január 13. A Kath. Legényegylet házas estélye a »Bazár« vendéglő termében.

Január 16. és 23. Kereskedő ifjak táncestélye a Csarnokban.

Január 18. A »Réti Népkör« bálja.

Január 19. Protestáns bál a Csarnokban.

Január 22. Román ifjak hangversenye (tánczsal egybekötte) a Zöldfában.

Január 24. Román ifjak mulatsága a Zöldfa nagytermében.

Január 26. Tiszti estély a ker. Csarnokban.

Január 27. A kath. kör bálja.

Február 16. Tiszti estély a ker. Csarnokban.

Febr. 17. Tüztöltő bál a Sasban.

A nőgyelet álarozos bálja iránt állandóan nagy az érdeklődés. Városszerte, úgy, hogy az a farsang egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik. A rendező bizottság, élén Mezey Mihályval és az elnökséggel, mindent elkövet a siker biztosítására.

Tanulók mulatsága. A helybeli középiskolák ifjusága Ónagysága Papp Györgyné uró védnöksége és Sára Miklós ur vezetése alatt álló középiskolai Colon-estélyek bejezésétől 1901. január hó 12-én szorososan zártkörű táncestélyt rendez a »Zöldfa« szálloda nagytermében. Belépti díj; személyenként 2 korona, Családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 óraker.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Irta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

3.

Ezek annyira el voltak merülve játékukba, hogy a belépőt nem vették észre. Volt ideje gyönyörködni.

Szegény kopott kabát fedte az öreget, de midőn fejét finom vonásu arczával felemelte, inkább előkelő nemesnek mint szegény zenemesternek tartottuk volna. Es a kis leányka elmosott kartonruhácskájában, oly magasan hordta fejét, oly könnyed volt minden mozdulata, bátran hercegnőnek nézhettük volna.

Most szünetet tartottak és észrevették a belépett vendéget.

— Jó napot Unica kisasszony, — szólt az öreg. — Mi vezeti önt ide, ily zuzmarás hidegben?

— Jó Amadeó apó, — szeretettel szólította olasz keresztnévén — ennek meg van ám az oka. Egy kéréssem van, egy nagyon nagy kéréssem. Nem szabad visszautasítania! Apókám, ugy-e teljesíti?

Egész közel lépett hozzá, szemével kérőleg nézett rá.

— Ej, ki nem teljesítette még Unica kisasszony kérését, akármily nagy esztelenség, mely a szőke fejecskéből kikerül. Tehát rajta, halljam!

— Lássa Amadeó apó, mi, t. i. Sylla Mysing nagymama unokái szeretnének születés napjának ünnepségére egy szindarabot előadni. Abban azonban egy hárfás gyermekével szerepel s azt senki más nem tudja előadni, csak maga és kedves kicsink, Sibilla.

— Tehát az öreg Amadeus bolondot csináljon magából, hogy ti gyermekek kinevesétek.

— Oh nem, semmi esetre sem. Sőt ellenkezőleg, — mialatt beszélt oldalt fordult, elragadóan bájos arcocskájával hamisan mosolyogva nézett rá. — Mi fogunk nevetni, markunkba nevetni, hogy az ügyetlen medvék, Leucnbach unoka öcseim hugaimmal együtt úgy tánczolnak majd, ahogy mi füttyülünk. Ah, oly komikusan osztottam szét a szerepeket. Csak ön, Illa meg, én képezünk kivételt, Amadeó apó hallgasson meg, különben az egész tréfa el lesz rontva.

Epp oly figyelmesen mint Unica, vizsgálta a kis Sibilla az öreg arcát. Most karját az öreg nyaka körül fonta s kérte.

— Édes, cukros nagyapuka, mondj igent — kérlek mondj igent!

A szobában egy negyedik személy is volt jelen, kit eddig nem vettek észre, de most hirtelen a kályha mellőli sötét sarkból kiugrott s egy nagy fiu képében az öreg elé állott kis

sapkáját öklével összenyomva, hevesen közbeszólt.

— Nem, nem Blum apó, azt nem szabad, hogy megtegye! Ugy-e soha, sohasem teszi meg?

(Folyt. köv.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 87.

Idénybérlet 85 sz

Nagyváradon, csütörtökön, 1901. jan. 10-én

Hoffmann meséi.

Opera.

I. szakasz: »Luther gazda csapszéke.«

II. szakasz: »Olympia.«

III. szakasz: »Antónia.«

IV. szakasz: »Stella.«

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzések 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 óraker.

Színházi látosóvek a ruhatárnál kaphatók bérbe ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 óraker, vége 10 óraker.

Holnap pénteken, január 11-én

A B A B A .

Operette.

TAVIRATOK.

Miniszterek a trónörökösnel.

Bécs, jan. 9. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ma tisztelt Ferencz Ferdinánd főherczeg trónörökösnel. A trónörökös a tisztelgőket a legnagyobb előzékenységgel s lekötőző nyájassággal fogadta.

Rampollát visszahívják.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. táv.) »Wiener Neues Tagblatt« értesülése szerint a pápa Rampolla bibornokot visszahívja.

Lukács Béla a ravatalon.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. táv.) Lukács Béla holt tetemeit ma helyezték koporsóba, aztán rátették arra a ravatalra, melyen nagynevű elődje Baross Gábor feküdt. A holttestet egy miniszteri tanácsos vette át.

Budapest, jan. 9. (Saj. tud. táv.) Lukács Béla holtteste fekete szalonruhában fekszik a ravatalon. Kezében feszület van. Részvét táviratokkal keresték fel a gyászoló családot Wlassics Gyula, Jókai Mór s igen sokan a képviselők, főrendek közül és előkelő férfiak közül.

Egy szemtanu Lukács haláláról.

Budapest, jan. 9. (Saj. tud. táv.) Egy szemtanu előadja, hogy ő látta Lukács Bélát, midőn a Dunába ugrott, a vámház felől. Felkapaszkodott a korlátra

s úgy tett, mintha lovagolt volna. Láttá midőn elmerült, de állítása szerint segélykiáltást nem hallott.

Tandijak elengedése.

Budapest, jan. 9. (Saj. tud. táv.) A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy az elemi iskolákban, mindazok, akik a tandij elengedését kérik, az elengedtessek anélkül, hogy a szegénységi bizonyítványt tőle követelnék.

A bír háboru.

Fokváros, jan. 9. Az oranjei békebizottság nyílt levelet intézett Kitchener lordhoz, a melyben kéri a fokföldi lakosságot, hogy törődjék bele az elkerülhetetlenbe és ne biztassa föl a harczó búrkat hiu remények keltésével. (M. T. I.)

A szultán örjög.

Budapest, jan. 9. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból jelentik, hogy a szultán egészsége napról-napra hanyatlak. A kuruzslóra, aki ez ideig gyógyította rá-lőtt. A szolgát, ki mellette volt szintén lelőtte. Erre berohant két katona tiszt, hogy az örjögő szultánt lehetetlenné tegye s esetleg megvédelmezzék, de a szultán ezekre is rálőtt. Orvosai a legrosszabbtól tartanak. Senki sem mer közeledni hozzá, még a legmeghittebb emberei közül sem s nincs kizárva, hogy Törökország hatalmas szultánja, mindenkítől elhagyatottan fogja bevégezni életét. A hivatalos lap egészségi állapotáról napoként tudósítást ad, de ezek is, napról-napra rosszabbak.

Egy hajó katasztrófája.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. táv.) Párisból jelentik, hogy a »Russie« nevű gőzös Marseille közelében a karaman zátonyra jutott. Mentésre gondolni sem lehet. Ezer és ezer utas rémes jajgatással kuszik fel az árbocra, a hajó pedig egyre süllyed. Már is rengeteg ember elpusztult. A hajó oly helyen jutott zátonyra, hogy megközelíteni is lehetetlen. A hajó szerencsétlenség az egész Páris környékét nagy izgatottságban tartja. Rengeteg ember fogja ott lenni a halálát, anélkül, hogy kimentésükre csak gondolni is lehetne.

A csár beteg.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. táv.) A csár súlyos tüdőbajt kapott, s orvosai tanácsára melegebb éghajlatra utazik.

Id. Abrányi Kornél beteg.

Budapest, jan. 9. Id. Abrányi Kornél, a magyar zenevilág nestora, már két hét óta súlyosan beteg tüdőhurutban. Orvosa dr. Ötvös József, a Margitsziget jeles főorvosa javulást konstatál ugyan a mester állapotában, de még beletelik pár hét, míg Abrányi a szobát elhaghatja. Az agg zeneszerzőt neje, Katona Clementin odaadó gonddal ápolja. (M. T. I.)

Az ausztriai választások.

Merán, jan. 9. (Saj. tud. táv.) Az itteni községi választó kerületnek sikerült a Trogmann visszalépése folytán felléptetett *Dipaui bárót megválasztani*. A választás eredményének híre nagy szenzacziót keltett.

A kínai háboru.

Páris, jan. 9. A Havas-ügynökség jelenti Pekingből 5-iki kelettel: Csing herceg az újv alkalmából meglátogatta a követeket és ez alkalmossal kijelentette a diplomáciai kar doyenje előtt, hogy a tegnapi jegyzékben foglalt feltételeket elfogadja. Lihungcsang még j. beteg. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán déli 12 óráig a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

80.000 koronát nyert: 78917.
30.000 koronát nyert: 11009.
20.000 koronát nyert: 55795.
15.000 koronát nyert: 45463.
5000 koronát nyert: 2702.
2000 koronát nyertek: 52869, 95559.
1000 koronát nyertek: 10460, 60288, 70231.
5000 koronát nyertek: 220 2013 9440
10612 12890 15916 20735 21805 22280 23124
22948 25117 31116 31565 40297 48793 44419
51545 56384 56986 67294 58735 60429 62333
65890 73172 75695 75846 77120 91572 94619
99641.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsdé.

Budapest, január 9.	
Osztrák hitel	666.50
Magyar hitel	670.50
Allamvasut	670.—
Rimamurányi	466.—
Magyar jelzálog	428.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, január 9.	
Buza októberre	7.74
Buza áprilisra	7.60
Tengeri	5.01
Rozs ápr.	7.35
Zab ápr.	6.08
Káposzta, repace, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	116.75
Magyar koronajárdék	92.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtermentesítés kötvény 4%	92.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.60
Horvát-szlavónföldtermentesítés kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	166.75
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	140.—
Osztrák járdék papírban	98.15
Osztrák járdék ezüstben	98.—
Osztrák járdék aranyban	117.25
Osztrák korona járdék	98.25
Osztrák Államsorsjegyek	188.—
Osztrák magyar bank részvény	16.95
Magyar hitelbankrészvény	670.—
Osztrák hitelintézet részvény	661.50
Párisi vista	95.75
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.14
Németbirodalmi márka	117.60
London vista	240.51
20 márkás arany	23.52

Dr. VUCSKICS GYULA.

Intelligens

fiatal árva leány házi kisasszonyi vagy házvezetőnői állást keres. Kézi munkákban, szabás, varrásban és a háztartás minden ágában teljes jártassággal bír. Tudakozódások H. G. címre Várad-Olaszi, Keskeny-utca 509. sz. küldhetők.

12560/1900. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyváradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Laczkó Mihály rojti lakos végrehajtatónak Veres Togyer rojti lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a rojti 135. sz. betétben A. I. 1—4. és 6. sorszám alatt felvett beltelkes házból, szántó, rét-földekből és közös legelő járandóságból álló jószágtestre a végrehajtási árverést elrendelte és annak foganatosítására határidőül **1901. évi január hó 23-ik napjának d. e. 10 óráját** Rojt község házához küzte. Kikiáltási ár 1150 korona; azonban az árverésre kített ingatlanok szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és Mező-Keresztes község előljáróságánál tekinthetők meg.

Kelt Nagyvárad, 1900. október 30. A kir. trvszék mint tkvi. hatóság.

Kiss András,

kir. trvszéki bíró.

3820—1901.

Árverési hirdetmény.

Dr. Schweiger Ede alapítványi ügyésznek a nagyváradi l. sz. káptalan képviselőjében nagyváradi lakos végrehajtatónak néhai Fodor István örökösei: özv. Fodor Istvánné, Fodor Antal, Fodor József, Fodor D. Andrásné, Fodor Lajos, Kovács Józsefné bélfenyéri, Fodor Ferenc szárszabó szatmári, Fodor László honvéd őrmester nagyváradi és Böszörményi Géza ügyvéd ügydönök végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 600 kor. tőke követelés és ennek 1898. évi november hó 1. napjától járó 6 %-os kamatai 72 kor. 95 fillér perbeli, 30 kor. 80 fill. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 23 kor. 30 fillér és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. § a alapján s a 146. § értelmében a tenkei m. kir. járásbírószék területén levő s Bélfenyér község határában fekvő, a bélfenyéri 244. sz. tjkv-ben A. I. 7. 9.—12. rend (512. 513.) 1075. 1079. (1081. 1082.) 1542. hrsz. a. foglalt ingatlanokra 413 koronában, a bélfenyéri 768. sz. tjkvben A. I. 1. 2. rend (418. 419.) (1243. 1244./b) hrsz. a. foglalt ingatlanokra 646 koronában az ugyanezen tjkvben A. II. 1. 2. rend 1251. 1253. hrsz. a. foglalt ingatlanokra 327 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltek, mely alkalmossal az ingatlan a kikiáltási áron alul is elfog adatni. Az árverés megtartására határidőül **1901. évi január hó 12-ik napjának** délelőtti 10 órája Bélfenyér község házához tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, vagyis 41 kor. 30 fill., 64 kor. 60 fill. és 32 kor. 70 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első 1/3 részlet az árverés napjától számított 15 nap, a második 1/3 részlet 30 nap és a harmadik 1/3 részlet 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5% kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és Bélfenyér község előljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbírószék mint tkvi. hatóság.
Tenke, 1900. november 7 én.

Dr. Toperczer,

kir. j. bíró.

„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Megholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Megholtak }

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetmények, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi é mindennemű s nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, paraczkfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és boriatok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s ár-
vákról.	12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ivek.
2. Megtértek jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.	15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Megholtak }
4. Elvált házások jegyzéke.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok
jegyzéke.	19. Iskolai jelentés.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	20. Jelentés a templompénztár száma-
dásairól.
7. Jelentés a kántor-tanító maga-
viseletéről.	21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Megholtak }
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
(papíron.)	
11. Megholtak }	

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző
gyártás.